

Høringsuttalelse – forslag til endringer i regelverket om konsekvensutredninger

ASRO ESARK-03-201600221-337

Hva saken gjelder:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) legger frem forslag om felles forskrift om konsekvensutredninger på høring. Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger også frem forslag til endringer i plan- og bygningslovens (PBL) bestemmelser om konsekvensutredninger (KU) på høring. Høringsfristen er 9. desember.

Bakgrunn

Bakgrunnen for at de to gjeldende forskriftene om konsekvensutredninger foreslås endret, er oppfølging av endringer i EIA (Environmental Impact Assessment)- direktiv fra 2014, som skal være gjennomført i norsk rett innen 16. mai 2017. Departementene foreslår at de to forskriftene slås sammen til en felles forskrift, samt enkelte forenklinger på bakgrunn av erfaringer med praktiseringen av gjeldende forskrifter. I tillegg er det foreslått enkelte endringer i plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger.

Dagens regelverk

I dag er det to regelverk for konsekvensutredninger, et for planer etter plan- og bygningsloven som ligger inn under KMD sitt ansvarsområde (Kap 4 i PBL), og et for tiltak etter sektorlover som ligger inn under KLD sitt ansvarsområde (Kap 14 i PBL), bl.a forurensingsloven og energiloven.

Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres. Det er i forskrift fastsatt nærmere krav til størrelse på tiltak og forhold til berørte interesser for krav om KU.

Formålet med EU-direktivene om miljøkonsekvensvurderinger (EIA- og SEA-direktivet) er å sikre høy grad av beskyttelse av miljøet. Direktivene skal bidra til å harmonisere landenes prinsipper for konsekvens-utredning gjennom minimumskrav knyttet til hvilke typer planer og prosjekter som skal utredes, tiltakshaveres plikter, innholdet i utredningen, offentlige myndigheters rolle og publikums deltakelse. Direktivene er minimumsdirektiver og det er opp til landene å innføre strengere regelverk. Direktivene bygger på prinsippet om at forurenser skal betale og at det er lønnsomt å forebygge fremfor å reparere. I det norske regelverket om konsekvensutredninger som gjennomfører direktivene, legges det til grunn at miljø forstås i vid forstand, herunder enkelte samfunnsmessige forhold knyttet til utbygging.

Regelverket om konsekvensutredninger stiller krav til saksbehandling og dokumentasjon for nærmere bestemte planer og tiltak.

Forskriften regulerer saksbehandlingen av planer og tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn. Den fastsetter hvilke planer og tiltak som omfattes av forskriften.

Regelverket er utformet i tråd med EU-direktivene om miljøkonsekvensutredninger og det skilles mellom planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes (Vedlegg I), og planer og tiltak som skal vurderes

nærmere og konsekvensutredes (Vedlegg II) dersom planen eller tiltaket kan få vesentlige virkninger (Vedlegg III). Krav til innhold i konsekvensutredningen framgår av Vedlegg IV.

For planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes (§ 4 i forskrift), stilles det krav om planprogram eller melding. For planer og tiltak etter § 5, som skal konsekvensutredes dersom de får vesentlige virkninger, er det ikke krav til planprogram eller melding.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Dersom berørte regionale og statlige myndigheter på grunnlag av forslag til planprogram vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal dette framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram.

Dersom planen kan få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, skal planmyndigheten sende forslag til program for planarbeidet til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse.

Ansvarlig myndighet fremgår av vedlegg til forskrift, og er som oftest kommunen som planmyndighet. Det fremgår av kap 4 i PBL at alle arealplaner skal beskrive virkninger av planens formål, og at det er krav om KU som en særskilt vurdering og beskrivelse for formål som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

1. Forslag til felles forskrift om konsekvensutredninger

Oversikt over de viktigste foreslåtte endringene:

Foreslåtte endringer i forskrift som følge av revidert EIA-direktiv

- Krav om at ansvarlig myndighet har tilstrekkelig fagkompetanse (§ 3).
- En presisering av roller i situasjoner der ansvarlig myndighet også er forslagsstiller (§ 3).
- Tidsfrist på seks uker for ansvarlig myndighet til å ta stilling til opplysninger fra forslagsstiller (§§ 6 og 7).
- Presisering av hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring, slik at ordlyden blir nærmere det reviderte EIA-direktivet (§ 15).
- Nye bestemmelser med krav om overtredelsesgebyr og straff (§§ 19 og 20).
- Nytt vedlegg II.A om hvilken informasjon forslagsstiller skal legge frem for ansvarlig myndighet for vedlegg II-tiltak.
- Endringer i vedlegg III. Dagens vedlegg III foreslås erstattet med det reviderte EIA-direktivets annex III supplert med en videreføring av enkelte nasjonale tillegg.
- Endringer i vedlegg IV. Dagens vedlegg IV foreslås erstattet med det reviderte EIA-direktivets annex IV, supplert med en videreføring av enkelte nasjonale tillegg.

Andre viktige foreslåtte endringer i forskriften

- Dagens to forskrifter om konsekvensutredninger foreslås slått sammen til én felles forskrift. Det foreslås flere redigeringsmessige endringer for å gjøre forskriften enklere.
- Bestemmelsene om saklig virkeområde (§§ 4 og 5) er forenklet: Bestemmelser om hvilke planer etter plan- og bygningsloven som omfattes, foreslås lagt nærmere opp til kravene i de to EU-direktivene.
- Ny bestemmelse om behandling av energitiltak i vedlegg II (§ 5 tredje ledd) Bestemmelsen om forelegging av utredningsprogram for KLD, hjemlet i gjeldende forskrift om konsekvensutredninger for tiltak etter sektorlover § 6, foreslås ikke videreført.

- Bestemmelsen om behandling av tiltak etter vedlegg II som omfattes av sektorlover foreslås endret (§ 7).
- Bestemmelsen om nasjonalparker og andre verneområder endres slik at alle vernetiltak større enn 250 km² skal konsekvensutredes (vedlegg I nr. 40).
- Forenkling i vedlegg I, pkt. 1: Arealkriteriet på 15 dekar foreslås tatt ut.
- Golfbaner foreslås tatt ut av vedlegg I,
- Størrelseskriteriet for når uttak av torv i vedlegg I må konsekvensutredes reduseres fra 1.500 dekar til 200 dekar, jf klimahensyn til myr
- Gjeldende bestemmelse i vedlegg I om tiltak som krever tillatelse etter storulykkeforskriften forslås endret og lagt til vedlegg II.
- Det nasjonale tiltaket om treslagskifte foreslås tatt ut av vedlegg II. Det vil vurderes nærmere om de nasjonale tiltakene om reingjerder og landbruksveier i vedlegg II skal videreføres.

Fullstendig forslag til felles forskrift følger vedlagt.

Forslag om ny felles forskrift er i hovedsak videreføring av gjeldende forskrifter, med nødvendig teknisk tilpassing til lovverket. Det er få substansielle endringer, se kulepunkt. Forslag om endringer i krav er begrunnet ut fra erfaringer fra anvendelse av forskriftene og mål om forenkling.

2. Forslag til endringer i plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger

De foreslåtte endringene i plan- og bygningsloven omfatter:

** Bestemmelser om konsekvensutredninger knyttet til områdereguleringer og detaljreguleringer (§§ 12-2 og 12-3) foreslås opphevet.*

Gjeldende bestemmelser i plan- og bygningsloven omfatter krav om konsekvensutredning for område-reguleringer og detaljreguleringer som er i strid med overordnet plan.

Bestemmelsene går utover krav som stilles etter EU-direktivene og er delvis overlappende med bestemmelser i lov om konsekvensutredninger og tilhørende forskrift. Det er KMDs vurdering at det er mest hensiktsmessig å samle de detaljerte bestemmelsene om når konsekvensutredning utløses i forskriften for konsekvensutredninger.

**Bestemmelser om tidspunkt for høring av planprogram (§§ 4-1, 11-13 og 12-9)*

Gjeldende lov har tre bestemmelser om at forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn *senest samtidig* med varsling av planoppstart. Dette er hensiktsmessig i de fleste tilfeller. I enkelte tilfeller, som ved planlegging av større veiprosjekter, kan det imidlertid være hensiktsmessig å varsle planoppstart *før* høring av planprogram. Det kan gjennom varsling av planoppstart gis innspill til utarbeidelse av planprogrammet. For å gi den nødvendige grad av fleksibilitet, foreslås det en presisering i loven som innebærer at planprogram *normalt sendes* på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsel om planoppstart.

** Ny bestemmelse om overtredelsesgebyr ved brudd på regelverket om konsekvensutredning (§ 32-8a)*

Plan- og bygningsloven kapittel 32 omhandler "ulovlighetsoppfølging", og gjelder alle lovens regler. I henhold til PBL § 32-8 første ledd bokstav a) til l), kan det ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsom overtredelse *når dette kan føre eller har ført til personskade, vesentlig materiell skade eller skade for miljøet.*

Endringsforslaget er en tilpasning til EU direktiver og en presisering av dagens lov.

Det foreslås at bestemmelsen i tillegg til *tiltak* også skal gjelde *ved brudd på regelverket om konsekvensutredninger* og at den også må dekke tilfeller der ansvarlig myndighet også er forslagsstiller, og tilfeller der ansvarlig myndighet er andre enn plan- og bygningsmyndigheten.

Der ansvarlig myndighet *samtidig* er forslagsstiller, foreslås det at det er *Kommunal- og moderniseringsdepartementet* som ilegger overtredelsesgebyr. Departementet vurderer det foreløpig som hensiktsmessig at overtredelsesgebyr for overtredelse av regler om konsekvensutredninger tilfaller staten.

Byrådets forslag til høringsuttalelse:

Bergen kommune slutter seg i hovedsak til forslag om endringer i regelverket for konsekvensutredninger. Forslag om endringer kan bidra til forenklinger og bedre forutsigbarhet for konsekvensutredninger, både for tiltakshaver og kommune som ansvarlig myndighet. Endringene kan medføre noe mer ressursbruk i utarbeidelse og saksbehandling, men gir samtidig et tydeligere grunnlag for miljøsinn.

Om felles forskrift

Bergen kommune slutter seg til de foreslåtte endringer i henhold til IEA direktivet som berører forskrift om konsekvensutredninger. Det vurderes som positivt at dagens to forskrifter om konsekvensutredninger slås sammen til én felles forskrift og at forskriften gjøres enklere.

Om endring av bestemmelser i plan- og bygningsloven

Bergen kommune slutter seg i hovedsak til foreslåtte endringer av lovverket i plan og bygningsloven som er en forenkling og tydeliggjøring. Det er naturlig at ev overtredelsesgebyr der ansvarlig myndighet samtidig er forslagsstiller, tilfaller staten. Det fremstår imidlertid uklart i høringsforslaget om overtredelsesgebyr for andre tilfeller der ansvarlig myndighet ikke samtidig er forslagsstiller, og så skal tilfalle staten. Kommunen vil i slike tilfelle mene at overtredelsesgebyr skal tilfalle kommunen, der kommunen som ansvarlig myndighet vil ha merkostnader ved saksbehandlingen. Størrelse på overtredelsesgebyr bør som minimum ha tilsvarende størrelse som gebyr for behandling av forslag til planprogram iht forskrift om konsekvensutredning.

Vedtakskompetanse

I medhold av byrådets fullmakter § 7, bystyresak 236-16, avgir bystyret høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger.

Forretningsutvalget vedtok i møte 18.10.2016, sak 220/16 at denne høringsaken skal sendes bystyret for endelig avgjørelse.

Det er søkt om utsatt høringsfrist, men denne er kun forlenget en uke, dvs. til 9. desember. Melding om byrådets vedtak sendes derfor bystyrets kontor

Byråden innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Bergen kommune avgir høringsuttalelse til «Høring - forslag til endringer i regelverket om konsekvensutredninger» fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 29.09.2016 i tråd med byrådets forslag.
2. Melding om vedtak sendes bystyrets kontor

Dato: 06. desember 2016

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Anna Elisa Tryti
byråd for byutvikling

Vedlegg:

Høringsbrev datert 29.9.2016 om forslag til endringer i regelverket om konsekvensutredninger
Høringsnotat om forslag til endringer i plan og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger.
Høringsnotat om forslag til forskrift om konsekvensutredninger.